

WOJEWÓDZKA RADA NARODOWA W VI KADENCJI (1973—1975)

KAMPANIA WYBORCZA I WYNIKI WYBORÓW

Nowa kampania wyborcza do rad narodowych była prowadzona w sposób odmienny od poprzednich akcji wyborczych. Dotyczyła wyborów do terenowych rad narodowych wszystkich stopni bez uwzględnienia wyborów posłów do Sejmu. Po raz pierwszy od wielu lat nie opracowywano też programu wyborczego.

Na plenum Wojewódzkiego Komitetu Frontu Jedności Narodu, które odbyło się dnia 2 listopada 1973 roku, ustalono, że za polityczną platformę wyborczą przyjmuje się wytyczne I Krajowej Konferencji Partyjnej, określającej zadania na najbliższe dwa lata. Stwierdzono przy tym, że pomyślna realizacja zadań w sferze produkcji materialnej stworzyła warunki do szybkiego wzrostu dochodów ludności oraz wyraźnego postępu w zaspokajaniu potrzeb socjalnych. Wprowadzony został w życie kompleks przedsięwzięć, dzięki którym kobiety będą mogły łatwiej pogodzić pracę zarobkową z obowiązkami rodzinnymi i wychowaniem dzieci. Zrównano też uprawnienia pracowników fizycznych i umysłowych w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, a ludność wiejską objęto bezpłatnym leczeniem. I Krajowa Konferencja zapowiedziała również sukcesywne skracanie wymiaru czasu pracy.

Dla zapewnienia w latach 1974—1975 zwiększenia dochodu narodowego od 8 do 9% rocznie postanowiono zwiększyć wartość produkcji i usług każdego roku o około 10%, natomiast produkcję rolną o około 4%.

Przyjmując zasadę nierozzerwalnej jedności i zależności między wykonaniem zadań społeczno-gospodarczych ustalono, że tempo wzrostu płac winno utrzymać się na poziomie 5%. Lepsza jakość pracy i efektywność gospodarowania stanowią czynnik decydujący w gromadzeniu dochodu narodowego. I Krajowa Konferencja aprobowała również zamrożenie cen na podstawowe artykuły żywnościowe.

Wszystkie te zagadnienia znalazły wyraz w kampanii wyborczej i aktualizowane były w poszczególnych dziedzinach na terenie województwa zielonogórskiego. Na plenum podkreślono, że o powodzeniu dynamicznego

rozwoju gospodarki wojewódzkiej decydować będzie dobrze zorganizowana i wydajna praca, racjonalne wykorzystanie czasu pracy.

Jako cel działalności polityczno-wychowawczej w kampanii wyborczej przyjęto popularyzację wytycznych I Krajowej Konferencji Partyjnej, upowszechnianie zaangażowanych i aktywnych postaw obywatelskich oraz krzewienie szacunku i uznania dla ludzi wzorowej pracy zawodowej i działalności społecznej. Jako istotne zadanie przyjęto też wyjaśnianie ogółowi mieszkańców roli rad narodowych oraz znaczenia wprowadzonej reformy organów przedstawicielskich i administracji. Podstawowa zmiana polegała na oddzieleniu funkcji rad narodowych od organów wykonawczych na stopniu powiatu i województwa. Reforma ta miała na celu rozszerzenie i umocnienie przedstawicielskiego charakteru rad narodowych oraz utworzenie operatywnej i wyspecjalizowanej administracji przez powołanie wojewodów, prezydentów oraz naczelników powiatów. Wszystkie te zagadnienia były przedmiotem 458 spotkań radnych z wyborcami, które rozpoczęto w trzeciej dekadzie listopada 1973 r. Do Wojewódzkiej Rady Narodowej kandydowało 176 osób, w tym 56 na miejsca pozamandatowe. Spośród 120 kandydatów na radnych z miejsc mandatowych 55 było członkami PZPR, 27 — ZSL, 9 — SD, a 29 było bezpartyjnych. W stosunku do poprzedniej kadencji wzrósł znacznie udział kandydatów bezpartyjnych (7%). Według składu socjalno-zawodowego 70 kandydatów było pracownikami umysłowymi, 29 — robotnikami, a 21 rolnikami. Kobiet było 33, a z organizacji młodzieżowych weszło 18 kandydatów. Podobnie jak w poprzednich wyborach do WRN, województwo podzielone zostało na osiemnaście okręgów, w których kandydowało od 5 do 9 osób. W wyborach, jakie odbyły się 9 grudnia 1973 r., wzięło udział 95,5% wyborców. Na listę Frontu Jedności Narodu oddano 99,6% ważnych głosów. Wszyscy kandydaci z miejsc mandatowych zostali wybrani na radnych Wojewódzkiej Rady Narodowej. I sekretarz Komitetu Wojewódzkiego PZPR Mieczysław Hebda został wybrany w Zielonej Górze, a wojewoda Jan Lembas w Gorzowie Wlkp.

SKŁAD PREZYDIUM I KOMISJI WOJEWÓDZKIEJ RADY NARODOWEJ

Pierwsza sesja Wojewódzkiej Rady Narodowej w nowej kadencji odbyła się 17 grudnia 1973 r. Uczestniczył w niej wiceprezes Rady Ministrów Zdzisław Tomal. Obrady przebiegały w uroczystej atmosferze. Po ślubowaniu radnych orkiestra odegrała Hymn Państwowy. Na porządku obrad znalazły się po raz pierwszy wybory przewodniczącego rady i jego zastępców oraz wyrażono opinię w sprawie kandydata na wojewodę zielonogórskiego. Radny Władysław Zaremba, z upoważnienia Wojewódzkiej Komisji Porozumiewawczej Partii i Stronnictw Politycznych oraz zespołów radnych,

zgłosił kandydaturę I sekretarza Komitetu Wojewódzkiego PZPR Mieczysława Hebdy¹ do pełnienia funkcji przewodniczącego Wojewódzkiej Rady Narodowej w VI kadencji. Połączenie stanowiska I sekretarza KW PZPR i przewodniczącego WRN — stwierdził mówca — winno sprzyjać doskonaleniu działalności rady, umocnieniu jej funkcji kontrolnych nad prawidłowym wykonaniem zadań przez administrację terenową. Radni jednogłośnie zaaprobowali tę kandydaturę.

Na zastępców przewodniczącego WRN wybrano: Zbigniewa Cyganika² — sekretarza KW PZPR, Czesława Słowka — prezesa Wojewódzkiego Komitetu ZSL, Henryka Stawskiego³ — sekretarza Wojewódzkiego Komitetu SD. Na wniosek prezesa Rady Ministrów kandydaturę Jana Lembasa na stanowisko wojewody zielonogórskiego przedstawił wicepremier Zdzisław Tomal. Podkreślił przy tym, że kandydat jest od 1956 r. przewodniczącym Prezydium WRN, jest powszechnie znanym i cenionym działaczem politycznym i państwowym, posiada duże doświadczenie w pracy i zdolności organizatorskie, wniósł ogromny wkład w rozwój społeczno-gospodarczy i kulturalny Ziemi Lubuskiej. W jawnym głosowaniu rada wyraziła pozytywną opinię o kandydacie na wojewodę i uchwaliła nowy regulamin swej pracy. Uwzględnił on założenia reformy rad narodowych, wytyczonej na I Krajowej Konferencji PZPR. Określone w nim zostały nowe zasady organizacyjnego działania Wojewódzkiej Rady Narodowej, prezydium i komisji oraz zakres kompetencji tych organów. Sprecyzowano też wzajemne stosunki między organem przedstawicielskim a wojewodą i Urzędem Wojewódzkim.

Myślą przewodnią tych rozwiązań było umocnienie wewnętrznej organizacji rady oraz kierowniczej roli partii w sterowaniu sprawami publicznymi. Zmiany te miały również na celu zwiększenie kontroli nad właściwym funkcjonowaniem administracji.

W miejsce kolegiального organu wykonawczego, jakim było Prezydium WRN, wprowadzono organ monokratyczny — wojewodę. W tej sytuacji ustanowione zostały jednolite organy administracji terenowej (wojewoda, prezydent, naczelnik miasta, naczelnik powiatu, naczelnik gminy), a wydziały przestały spełniać rolę samodzielnych organów. Uporządkowano więc sprawy kompetencji i odpowiedzialności administracji w załatwianiu spraw indywidualnych obywateli oraz w przedsięwzięciach społeczno-gospodarczych i koordynacyjnych.

Znaczne zmiany wprowadzono w układzie komisji jako pomocniczych organach rady. W miejsce trzynastu komisji WRN powołano 7, zasadniczo zmieniając nazwy i rzeczowy zakres działania. Ukształtowanie nowych komisji nastąpiło w oparciu o wytyczne Rady Państwa. Wśród 116 członków znajdowali się wyłącznie radni i po raz pierwszy

Tabela 1

Komisje WRN i ich przewodniczący

Nazwa komisji	Liczba członków	Imię i nazwisko przewodniczącego komisji
Rozwoju Gospodarczego i Zagospodarowania Przestrzennego	17	Henryk Tomak
Zapotrzerania Ludności i Usług Przestrzegania Prawa i Porządku Publicznego	17	Stanisław Romanowski
Gospodarki Komunalnej, Komunikacji i Łączności	15	Walerian Mikołajczak
Wychowania, Oświaty i Kultury	17	Teresa Cegielska
Zdrowia, Ochrony Środowiska i Spraw Socjalnych	16	Zygmunt Szafran
Produkcji Rolnej	17	Władysław Zaremba
	16	Stanisław Maciejewski

nie powołano do ich składu osób spoza rady. Przewodniczący komisji zostali jednocześnie członkami prezydium. Tak więc składało się ono z 11 osób. W myśl przepisów ustawy o radach narodowych prezydium miało organizować pracę rady, koordynować działalność komisji, spełniać rolę Komisji Mandatowej w postępowaniu z radnymi, zapewniać wykonanie uchwał rady, opiniować wnioski o nadanie odznaczeń państwowych i odznak regionalnych. Szczególne uprawnienia przewodniczącego rady sprawdzały się do kierowania obradami sesji i prezydium oraz podpisywania uchwał.

DZIAŁALNOŚĆ RADY I JEJ ORGANÓW

Uchwalony przez radę „Plan rozwoju społeczno-gospodarczego i budżet województwa” na rok 1974 zbudowany został na korzystnych przesłankach. Produkcja przemysłowa w 1973 roku wzrosła o 3 mld zł, plony zbóż o 3 q z ha, pogłowie bydła o 33 tys. sztuk, a trzody chlewnej o 131 tys. sztuk. Wartość świadczonych usług dla ludności zwiększona została o 140 mln zł oraz zbudowano ponad 300 mieszkań więcej, aniżeli przewidywano w planie. Założone na rok 1974 tempo podnoszenia poziomu życia mieszkańców znalazło wyraz w zwiększeniu przychodów pieniężnych ludności o 10,8%, a wynagrodzenia za pracę o 13,2%. Odpowiednio do wrażliwej siły nabywczej ludności planowano zwiększyć sprzedaż detaliczną o 12% oraz usługi o 17,7%. Wielkość efektów budownictwa mieszkaniowego miała wynieść 6.000 mieszkań, czyli o 24% więcej, aniżeli oddano do użytku w poprzednim roku. Wysokie tempo rozwoju przyjęto w przemyśle. Produkcja przemysłowa wg planu winna wzrosnąć o ponad 8 mld zł, czyli o 17%. Natomiast w rolnictwie plan przewidywał rozwój trzody chlewnej i bydła oraz zwiększenie wydajności zbóż z hektara. Na rozwój społeczno-gospodarczy regionu w 1974 roku ustalone zostały nakłady inwestycyjne

w wysokości 12 mld zł. W strukturze dominowały nakłady na przemysł, rolnictwo oraz na gospodarkę mieszkaniową i komunalną. Uchwalony przez radę zbiorczy budżet województwa zamykał się kwotą 6.647 mln zł. W stosunku do poprzedniego roku przyrost budżetu wyniósł 12,7%. Wszystkie zadania zostały pomyślnie wykonane i przekroczone, z wyjątkiem usług dla ludności. Plan w tej dziedzinie został wykonany w 94,8%.

W grudniu 1974 roku WRN uchwaliła plan rozwoju społeczno-gospodarczego i budżetu województwa na rok 1975. Pomyślna realizacja zadań w poprzednich latach pozwoliła na znaczne ich przekroczenie w stosunku do założeń planu 5-letniego oraz na 1975 rok. Przychody pieniężne ludności planowano zwiększyć o 13%, sprzedaż detaliczną o 11,8%, a wartość usług o 16%. Budownictwo mieszkaniowe miało dostarczyć w tym roku 6.800 mieszkań, zaś wartość ze sprzedaży produkcji przemysłowej miała wynosić 67 mld zł, tj. o 17% więcej. Globalna wartość produkcji rolnej ulegnie zwiększeniu o 2,5%, czyli o 13 mld zł. Uchwalony przez radę zbiorczy budżet województwa na 1975 r., posiadający po stronie dochodów i wydatków kwotę 5.403 mln zł, uległ znacznym zmianom w trybie jego wykonywania. Zasadniczy wpływ na ukształtowanie się jego wielkości miały przesunięcia zadań i środków między budżetami województw i budżetem centralnym w wyniku nowego podziału administracyjnego państwa. Z ogólnej kwoty budżetu przekazano do innych województw 2.117 mln zł, do budżetu centralnego 34.545 tys. zł, natomiast z województwa poznańskiego przejęto kwotę 170.082 tys. zł. Na skutek centralizacji zarządzania, która objęła Państwową Komunikację Samochodową, zakłady obsługi hodowli zwierząt, stacje rolnicze oraz państwowe przedsiębiorstwa gospodarki rolnej, zmniejszono wydatki o dalsze 284 mln zł. Zwiększenia wydatków w toku wykonywania budżetu na kwotę 212.332 tys. zł dotyczyły regulacji płac nauczycieli i pracowników kultury, gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, służby zdrowia oraz sześciu gmin wzorcowych. Wszystkie zadania skorygowanego planu gospodarczo-społecznego zostały pomyślnie wykonane, co zapewniło prawidłowy rozwój województwa w nowych granicach administracyjnych.

Inne zagadnienia rozpatrzone przez Wojewódzką Radę Narodową do czasu reformy w 1975 r. dotyczyły: wykonania planu społeczno-gospodarczego rozwoju województwa, zatwierdzenia perspektywicznego planu dla regionu, zaopatrzenia rolnictwa i wsi w wodę, oceny bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz rozwoju handlu i usług w województwie. Rada rozpatrzyła również kilka sprawozdań z wykonania swoich uchwał, zwłaszcza w sprawie rozwoju produkcji zwierzęcej, zaopatrzenia ludności miast w wodę, działalności kółek rolniczych i rozwoju szkolnictwa zawodowego.

Prezydium, jako organ kolegialny i organizator pracy Wojewódzkiej Rady Narodowej, odbyło 15 posiedzeń, na których rozpatrzyło 42 zagad-

nienia, w tym 17 problemowych, 25 organizacyjnych oraz podjęło 27 postanowień. Działając w ramach uchwalonego planu prezydium zajmowało się przygotowaniem dziewięciu plenarnych posiedzeń rady. Przy udziale wojewody zielonogórskiego podejmowało szereg czynności organizacyjnych w celu przygotowania materiałów dla radnych, sprawozdań z wykonania uchwał oraz opracowania ich projektów. Wspólnie z Egzekutywą Komitetu Wojewódzkiego PZPR prezydium oceniało okresowo wykonanie planu gospodarczo-społecznego, zwracając uwagę na utrzymanie tempa produkcji przemysłowej, rolnej i usług, na rozwój budownictwa mieszkaniowego oraz zapewnienia równowagi rynkowej. Znaczne miejsce w pracach prezydium zajęły sprawy socjalne, kulturalno-oświatowe oraz funkcjonowania władzy i administracji państwowej.

Na kilku posiedzeniach prezydium rozpatrzyło działalność powiatowych rad narodowych, pracę samorządu mieszkańców w miastach oraz działalność komisji WRN. Obok udziału komisji w sesjach rady, analizowały one 54 różne zagadnienia przedłożone przez wydziały Urzędu Wojewódzkiego, zjednoczenia oraz instytucje bankowe i obsługujące rolnictwo. Komisje WRN dokonały 76 kontroli, a nadto korzystały często ze sprawozdań Najwyższej Izby Kontroli w Zielonej Górze oraz innych organów kontroli zawodowej. Radni Wojewódzkiej Rady Narodowej odbyli 700 spotkań z wyborcami w różnych środowiskach. Dla wykonania zadań związanych z funkcjonowaniem WRN i jej organów prezydium powołało Biuro WRN w składzie siedmiu osób, nadało mu statut organizacyjny oraz określiło zakres jego działania.

WOJEWÓDZTWO ZIELONOGÓRSKIE W NOWYCH GRANICACH

Ustawą z dnia 28 maja 1975 r. o dwustopniowym podziale administracyjnym państwa oraz o zmianie ustawy o radach narodowych (Dz. U. nr 16, poz. 91) utworzone zostało województwo zielonogórskie w nowych granicach administracyjnych. W jego skład weszło, zgodnie z nowym podziałem terytorialnym, 7 miast, 19 miast i gmin oraz 48 gmin. Powiaty zostały zniesione. Na powierzchni liczącej 8 800 km² zamieszkało 570 tys. osób, z tego 55,2% w miastach.

Rada Państwa uchwałą z dnia 31 maja 1975 r., ustaliła dla Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze stu członków. W tej liczbie znalazło się 79 radnych z dotychczasowego składu rady, 5 radnych dokooptowano z Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu i 16 radnych włączono z byłych powiatowych rad narodowych. Dnia 19 czerwca odbyła się sesja WRN, na której wprowadzono zmiany w regulaminie, uchwalono plan pracy rady na II półrocze 1975 r. oraz uzupełniono składy osobowe komisji.

W skład nowo wybranego prezydium weszli następujący radni: Mieczysław Hebda — przewodniczący, Zbigniew Cyganik, Czesław Słówek i Henryk Stawski — zastępcy przewodniczącego, Henryk Tłomak, Władysław Zaremba, Walerian Mikołajczak, Helena Kaszuba, Zygmunt Szafran, Jan Skrzetuski i Stanisław Romanowski — członkowie.

Wojewódzka Rada Narodowa uzupełniła składy komisji oraz na przewodniczących wyznaczyła dwóch nowych radnych: Helenę Kaszubową i Jana Skrzetuskiego. Ostateczny liczbowy układ komisji oraz ich przewodniczących był następujący:

1. Komisja Rozwoju Gospodarczego i Zagospodarowania Przestrzennego — 14 osób, przewodniczący — Henryk Tłomak
2. Komisja Zdrowia, Ochrony Środowiska i Spraw Socjalnych — 14 osób, przewodniczący — Władysław Zaremba
3. Komisja Przestrzegania Prawa i Porządku Publicznego — 13 osób, przewodniczący — Walerian Mikołajczak
4. Komisja Gospodarki Komunalnej, Komunikacji i Łączności — 14 osób, przewodnicząca — Helena Kaszuba
5. Komisja Wychowania, Oświaty i Kultury — 13 osób, przewodniczący — Zygmunt Szafran
6. Komisja Produkcji Rolnej — 13 osób, przewodniczący — Jan Skrzetuski
7. Komisja Zaopatrzenia Ludności i Usług — 14 osób, przewodniczący — Stanisław Romanowski

Zmniejszenie liczby radnych o dwadzieścia osób wpłynęło na mniejsze składy osobowe komisji.

Na stanowisku wojewody pozostał nadal Jan Lembas wraz z wicewojewodą Edwardem Hładkiewiczem. Pozostałe nominacje na stanowiska wicewojewodów otrzymali Romana Adamczak i Romuald Wrzyszczyński. Część pracowników Urzędu Wojewódzkiego przeszła do organizowania nowej administracji wojewódzkiej w Gorzowie. Rozpoczął się nowy rozdział w dziejach województwa, tak w działalności rady, jak i administracji terenowej.

¹ MIECZYŚLAW HEBDA urodził się 23 marca 1921 roku w miejscowości Gwoździec, w powiecie Brzesko. W pierwszych latach okupacji był uczniem w warsztacie ślusarskim w Wojniczu w pow. Brzesko. W 1943 r. został wywieziony na przymusowe roboty do Niemiec, skąd wrócił w sierpniu 1945 r. W latach 1945—1947 pracował w Przedsiębiorstwie Budowy Mostów Kolejowych w charakterze ślusarza-spawacza, a następnie był kierownikiem spółdzielczego ośrodka maszynowego w powiecie Brzesko.

W kwietniu 1948 r. wstąpił do PPR i od tego czasu coraz aktywniej uczestniczył w życiu społeczno-politycznym swej gminy i powiatu. W 1950 roku przeszedł do pracy w aparacie partyjnym, początkowo pełniąc funkcję I sekretarza Komitetu Gminnego PZPR, a następnie kolejno instruktora, kierownika Wydziału Organiza-

cyjnego i sekretarza Komitetu Powiatowego PZPR w Brzesku. W 1951 roku został przeniesiony do Nowego Targu, gdzie powierzono mu stanowisko I sekretarza Komitetu Powiatowego PZPR. Po ukończeniu w latach 1952—1954 Centralnej Szkoły przy KC PZPR w Warszawie został skierowany do pracy w Komitecie Wojewódzkim PZPR w Krakowie. Początkowo pełnił funkcję zastępcy kierownika Wydziału Organizacyjnego, w 1957 r. — kierownika Wydziału Rolnego, a następnie — kierownika Wydziału Organizacyjnego. W latach 1960—1965 powrócił znowu na stanowisko I sekretarza Komitetu Miejskiego i Powiatowego w Tarnowie. W 1965 roku plenarne posiedzenie Komitetu Wojewódzkiego PZPR powierzyło mu funkcję sekretarza organizacyjnego KW w Krakowie. 18 grudnia 1968 r. plenarne posiedzenie Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Zielonej Górze wybrało go I sekretarzem KW.

Był delegatem na następujące zjazdy partyjne: IV, V, VI, VII i VIII. Na V Zjeździe partyjnym został wybrany w skład zastępców członków KC, a od VI Zjazdu był członkiem Komitetu Centralnego PZPR. Od 1961 r. jest posłem na Sejm PRL.

Od 1975 r. do 4. XII 1980 r. był przewodniczącym Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze. Ponadto był również przewodniczącym Wojewódzkiego Komitetu Frontu Jedności Narodu. (Oprac. Marian Pietrzak)

* ZBIGNIEW CYGANIK urodził się 20 marca 1932 r. w Krakowie, w rodzinie inteligenckiej. Po wojnie wraz z rodziną osiedlił się w Rzepinie na Ziemi Lubuskiej. Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego w Świebodzinie w 1951 r. studiował rolnictwo na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu.

Działalność społeczno-polityczną rozpoczął w Związku Młodzieży Polskiej i w Zrzeszeniu Studentów Polskich na uczelni. Do PZPR został przyjęty w 1958 r. Po ukończeniu studiów początkowo pracował w przedsiębiorstwie rolniczym, a następnie w Wydziale Rolnictwa Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Świebodzinie. Równocześnie obok pracy zawodowej aktywnie uczestniczył w działalności partii i organizacji młodzieżowych.

W 1961 roku przeszedł do pracy w Komitecie Wojewódzkim PZPR w Zielonej Górze, do Wydziału Rolnego. Po krótkim czasie pracy awansował na kierownika tego Wydziału. W 1967 r. powierzono mu stanowisko kierownika Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium WRN, a w kwietniu 1972 r. sekretarza Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Zielonej Górze. Funkcję tę pełnił do końca 1979 r., to jest do czasu mianowania go wojewodą zielonogórskim. Był delegatem na VII i VIII Zjazd partii, jest członkiem Egzekutywy KW PZPR.

Od 1973 r. do końca 1979 r. pełnił funkcję zastępcy przewodniczącego Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze. (Oprac. Marian Pietrzak)

* HENRYK STAWSKI urodził się 21 października 1925 roku w Troyes we Francji w rodzinie rzemieślnika — powstańca wielkopolskiego, który w poszukiwaniu pracy zmuszony był emigrować do Francji. W roku 1933 wraz z rodziną przybył do kraju i zamieszkał w Poznaniu. W okresie okupacji niemieckiej pracował jako uczeń piekarski. W sierpniu 1945 r. przybył do Zielonej Góry, gdzie podjął pracę w Tymczasowym Zarządzie Państwowym oraz naukę w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących.

Po złożeniu matury w 1947 roku rozpoczął studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, gdzie uzyskał dyplom magistra nauk ekonomiczno-politycznych, a następnie dyplom magistra praw.

Po ukończeniu studiów podjął pracę w PPK „Ruch”, następnie w Zjednoczeniu Przemysłu Terenowego oraz Wojewódzkiej Komisji Planowania Gospodarczego. W lipcu 1957 roku powołany został na stanowisko dyrektora Izby Rzemieśniczej w Zielonej Górze.

W styczniu 1956 r. wstąpił do Stronnictwa Demokratycznego, w którym pełnił szereg odpowiedzialnych funkcji: wiceprzewodniczącego miejskiego i powiatowego komitetu, członka Prezydium, a następnie wiceprzewodniczącego Wojewódzkiego Komitetu Stronnictwa Demokratycznego w Zielonej Górze.

W lutym 1963 r. wybrany został na stanowisko sekretarza Wojewódzkiego Komitetu Stronnictwa Demokratycznego. Funkcję tę powierzano mu kolejno na wojewódzkich zjazdach delegatów w latach 1966, 1970, 1974 i 1976.

W okresie od VIII do XI Kongresu Stronnictwa był członkiem Centralnego Komitetu Stronnictwa Demokratycznego. Od 1952 roku jest aktywnym działaczem Frontu Jedności Narodu, w którym przez trzy ostatnie kadencje pełni funkcję wiceprzewodniczącego Wojewódzkiego Komitetu.

Od 1958 roku był radnym Wojewódzkiej Rady Narodowej. W latach 1961—1969 pełnił funkcję członka Prezydium WRN, a w 1973—1976 zastępcy przewodniczącego WRN. W trzech ostatnich kadencjach był posłem na Sejm PRL.

Za działalność społeczną i zawodową został odznaczony Krzyżem Oficerskim i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, odznakami honorowymi „Za zasługi w rozwoju województwa zielonogórskiego” i „Zasłużony działacz FJN” oraz medalem XXX-lecia PRL. (Oprac. *Zygmunt Zadworny*)